

Satranç

A y b a r K a r a ç a y - C a n İ n c e

SEÇME OYUNLAR

2000'in en talihsiz oyuncusu Hakan Erdoğan olsa gerek. Bulgaristan'daki turnuvada 1/2 puanla IM normunu kaçırdı. Ardından olimpiyatta yeterli performansı tutturdu ama bu kez takım arkadaşları ona ayak uyduramayınca yeterli sayıda unvanlı rakiple oynamadı ve yine norm tutturamadı. "Sade oyunu severim" diyen Hakan'ın "sade" bir partisi:

Al Hadarani,H - Erdoğan,H (B72) İstanbul Ol. 2000

1.e4 c5 2.Af3 d6 3.d4 cxd4 4.Axd4 Af6 5.Ac3 g6 6.h3 Fg7 7.Fe3 Ac6 8.Vd2 0-0 9.Ab3 a5! 10.a4 Fe6! 11.Ad4 d5 12.exd5 [12.Axe6 fxe6 A] 13.Kd1 d4 (13...Kc8 14.exd5 Axd5 15.Fc4 Acb4 16.Axd5 exd5 17.Fxd5 Axd5 18.Vxd5 Vxd5 19.Kxd5 Kxc2 20.Kxa5 Fd4! 21.Fxd4 Kc1 22.Şe2 Kxh1 23.Ka7 Kd8; 13...Ab4 14.Fb5 d4 15.Fxd4 Vxd4 16.Vxd4 Axc2 17.Şf1 Axd4 18.Kxd4 Ag4 19.Kd2 Fh6 20.Ke2 Ae5 21.Kc2 Kac8) 14.Fxd4 Axd4 15.Vxd4 Ad5 16.e5 (16.Vc5 Kc8 17.Va7 Kxc3) **A1) 16...Ab4 **A1a**) 17.Vd2 Vxd2 (17...Vc7! 18.f4? Fxe5! 19.fxe5 Vxe5 20.Ae2 Ve4!) 18.Kxd2 Fh6 19.Ke2 Fc1 20.g3 Kac8 21.Fg2 Fxb2 22.Ad1 Axc2 23.Şf1 Fc1! 24.Fxb7 Kc5 25.Şg2 Kb8! 26.Fe4 Ad4 27.Ka2 Kxe5 28.Ac3 Fh6 29.Kd1 Kb4 30.Fd3 Kc5 31.Ae4 Kd5; **A1b**) 17.Vxd8 17...Kaxd8 18.Kxd8 Kxd8 19.Fd3 Axd3 20.cxd3 Kxd3 21.f4 g5! 22.Şe2 Kd4 23.fxd5 Fxe5; **A2**) 16...Axc3 17.Vxc3 Vb6 18.Vd4 (18.Kd2 Fh6!; 18.f3 Kf5) 18...Vc7 (18...Vxd4 19.Kxd4 Fxe5 20.Kd7 Fxb2 21.Fc4 Kad8) 19.f4 Vxc2 20.g3 Kfd8 21.Vxd8 Kxd8 22.Kxd8 Şf7; **B**) 13.exd5 Axd5 14.Fc4 Acb4; **C**) 13.Fg5 d4 14.Fxf6 exf6; **D**) 13.0-0-0 13...d4 14.Fxd4 **D1**) 14...Vxd4 15.Vxd4 Axd4 **D1a**) 16.e5 Ah5 17.Kxd4 (17.g4 Kxf2 18.gxh5 Axc2 19.hxg6 hxg6 20.Fc4 Fxe5 21.Fxe6 Şh8) 17...Fxe5 18.Kd7 Kxf2 19.Fc4 Ag7 (19...Fxc3 20.Fxe6 Şf8 21.bxc3 Af4 22.Ke1 Axc2 23.Ke4 b6 24.Kb7) 20.Kf1 Kxg2 21.Ad5 Af5 22.Axe7 (22.Ab6 Ae3 23.Fxe6 Şh8 24.c3 Axf1 25.Axa8 Ff4 26.Şb1 Ad2 27.Şa1 Ke2) 22...Şh8 23.Axf5 exf5 24.Kxb7 Kc8; **D1b**) 16.Kxd4 16...Ag4 17.Kd7 Axf2 18.Kg1 Kad8!; **D2**) 14...Axd4 15.e5 (15.Vxd4 Vxd4 16.Kxd4 Ag4 17.Kd7 Axf2 18.Kg1 Kad8!) 15...Ad5 16.Vxd4 (16.Axd5 Vxd5 17.Vxd4 Va2 18.Fc4 Fh6 19.f4 Fxf4 20.Vxf4 Va1 21.Şd2 Vxd1 22.Şxd1 Kxf4 23.Fxe6 Şg7) 16...Axc3 17.bxc3 Vc7 18.Ke1 (18.f4 Kad8 19.Ve3 Kxd1 20.Şxd1 Vc6) 18...Fh6 19.Şb1 Kf4 20.Ke4 Kd8 21.Kxf4 Fxf4 22.Vxf4 Kd1 23.Şb2 Vb6 24.Fb5 Kxh1) **12...Fxd5! 13.Adb5** [13.0-0-0 Ab4] **13...Ab4!** [13...Vc8! 14.Axd5 Axd5 15.Vxd5 Ab4 16.Vd1 Axc2 17.Şd2 Kd8 18.Fd3 Axa1 19.Vxa1 Vc4 (19...Vc6 20.Şe2 Vxg2 21.Vb1) 20.Vb1 Vxa4 21.Şe2 Vb3 22.Kc1 Kac8) **14.f3** [14.Kd1 Fc6 (14...Vc8 15.Axd5 Afxd5 16.c3 Axe3 17.fxe3 Aa6!) 15.Ad4 (15.Vc1 Vc8) 15...Ae4 16.Axe4 Fxd4 17.Fxd4 Fxe4 18.c3 Ac2 19.Şe2 Vc7] **14...e5!** Erdoğan haff üstünlük getirecek hamlelerle yetinmiyor ve oyunu karıştırıyor. [14...Fe6; 14...Kc8] **15.0-0-0** [15.Fe5 e4 (15...Fh6 16.Vxh6! Axc2 17.Şf2 Axa1 18.Vxf8 Vxf8 19.Fxf8 Kxf8 20.Fd3) **A**) 16.0-0-0 **A1**) 16...Ke8 17.f4 (17.Fxb4 axb4 18.Axd5 Kxa4 19.Axf6 Fxf6 20.Vxd8 Ka1 21.Şd2 Kxd8 22.Fd3 Fg5 23.Şe1 Kxd1 24.Şxd1 exd3) 17...e3 18.Fxe3 Kc8 **A1a**) 19.Fd3 Axd3 20.Vxd3 Fxg2; **A1b**) 19.Ve1 Ae4 20.Şb1 Vf6!; **A1c**) 19.Fd4 Ae4 20.Axe4 Kxc2 21.Vxc2 Axc2 22.Ff6! Vb8; **A1d**) 19.Ad4 Ae4 (19...Kxc3 20.bxc3 Ae4 21.Ve1 Axc3) 20.Axe4 Fxe4 21.Fb5 Fxd4 22.Fxd4 Axc2; **A1e**) 19.Ve2 Ae4 20.Axd5 Ag3; **A1f**) 19.Şb1 19...Ae4 20.Ve1 Vf6!; **A2**) 16...e3 17.Vxe3 Ke8 18.Vg5; **A3**) 16...exf3 ; **B**) 16.Axd5 Afxd5 17.Fxf8 Vh4 (17...e3! 18.Vc1 Vh4 19.Şd1 Kxf8! 20.c3 Axc3!! 21.bxc3 Kd8 22.Ad4 Fxd4) 18.Şd1 Kxf8!! 19.c3 (19.fxe4 Fh6) 19...Fh6 20.g3 Vxg3 21.Vxh6 Vxf3 22.Şc1 Vxh1; **C**) 16.Fxf8 **C1**) 16...Fxf8 17.0-0-0 (17.Axd5 Afxd5 18.0-0-0); **C2**) 16...e3 **C2a**) 17.Ve2 Vxf8 (17...Fc4 18.Vd1 Vxd1 19.Şxd1 Fxf1 20.Fxg7 Fxg2 21.Fxf6 Fxf3 22.Ae2 Fxh1 23.Ka3) 18.0-0-0 Ah5 19.Axd5 Axd5 20.Kxd5 (20.Ve1) 20...Ag3 21.Vxe3 Axh1; **C2b**) 17.Vd1; **C2c**) 17.Vc1 17...Fxf8 (17...Vxf8 18.Fe2 Vb8 19.0-0); **C3**) 16...Vxf8? **C3a**) 17.Axd5 **C3a1**) 17...Abxd5 18.fxe4 (18.Fe2 Fh6 19.Vd4 exf3 20.gxf3 Ve7) 18...Axe4 19.Vxd5 Fxb2 20.Fc4 Fxa1 21.0-0 Af6 22.Vg5 Fb2 23.Kxf6 Fxf6 24.Vxf6 Vc5 25.Vd4; **C3a2**) 17...Afxd5! 18.fxe4 (18.c3 Fxh6; 18.Vc1 exf3;**

18.c4 Fh6 19.f4 Fxf4 20.Vf2 Fe3) 18...Fh6 19.Ve2 (19.Vf2 Fe3) 19...Ae3 (19...Vc5! 20.Aa3 Vd4 21.Kd1 Vxb2) 20.Aa3 Ke8!; **C3b**) 17.Ad4 Fh6 18.f4 e3; **C3c**) 17.0-0-0 17...exf3 18.Axd5 Afxd5 (18...Abxd5 19.Şb1) 19.Şb1 (19.g4 Kc8! 20.c3 Axc3 21.Axc3 Fxc3 22.bxc3 Kxc3 23.Şb2 Ad5! 24.Vxc3 Axc3 25.Şxc3 Vb4 26.Şd3 Vxa4) **C3c1**) 19...Fh6 20.Vf2 Ae3 21.Kd6 (21.Kd4 Vc5) **C3c11**) 21...Ka6 22.Kxa6 bxa6 23.Ac3 fxg2 24.Fxg2 f5 (24...Aexc2 25.Ad5 Axd5 26.Fxd5 Ae3 27.Fb3); **C3c12**) 21...Kd8 22.Kxd8 Vxd8 **C3c121**) 23.Vxf3 Abxc2 (23...Vd2 24.Fd3 Axd3 25.cxd3 Vxd3 26.Şa1 Vc2 27.Vxb7 Vxa4 28.Aa3 Ff8 29.Şa2) 24.Ve2 Fg7; **C3c122**) 23.Ac3 23...fxg2 24.Fxg2 Ac4 25.Ae4 (25.b3; 25.Ve2; 25.Kd1; 25.Fe4; 25.Şa1) 25...f5 26.Ve2 Vd4 27.c3 Vd3 28.Vxd3 Axd3 29.Af6 Şg7 30.Ae8 Şf8 31.Af6 Adxb2; **C3c2**) 19...Ve8! **15...Ve7!** [15...Fe6 16.Vf2! Ad7! 16.Fb6 Kf8 [16...Ve6; 16...Fe6; 16...Ka6] 17.Şb1 [17.Aa7! Kxc3?! 18.bxc3 Fxf3 A) 19.cxb4 Fxd1 20.Şxd1 (20.Ab5 Ae4 21.Vd3 Fh6 22.Şxd1 Vxb4) 20...Ae4 21.Ve3 Vxb4 22.Ab5 (22.Şc1 Ac3) 22...Vb1 23.Şe2 (23.Vc1 Kd8! 24.Fd3 Kxd3! 25.cxd3 Vxd3 26.Şe1 Ff8) 23...Vxc2 24.Şf3 Af6!!; **B**) 19.gxf3 Abd5 20.Şb1 Axb6 21.Ab5 Axa4) 20...Axb6 21.Fe2 Axa4; **C**] 19.Vd6! 19...Vxd6 20.Kxd6 Abd5 21.gxf3 Axb6 22.Kxb6 Kxa7 23.Fc4] **17...Fe6 18.Aa7 (diyagram)** [18.Ad6 Kc6; 18.Fd3 Afd5; 18.Fe2 Afd5] **18...Kxc3!! 19.Vxc3** [19.bxc3 Abd5 20.Fg1 (20.Ff2 Kxa7!!) 20...Kxa7!!] **19...Ff5 20.Fc5! Ve8** [20...Afd5 21.Fxe7 Axc3 22.bxc3 Fxc2 23.Şc1 Fxd1 24.cxb4 Fxa4 25.Fc5 axb4] **21.Fb5!** [21.Fd3 Vxa4! 22.Fxf5 Va2 23.Şc1 Afd5 24.Kxd5 Axd5 25.Vb3 Va1 26.Şd2 Vxh1; 21.Kd2 Fh6! 22.Fb5 Fxd2 23.Vxd2 Vb8 24.Kc1 Kxa7; 21.Fxb4 axb4 22.Vxb4 Kxa7 23.Fb5 Vc8] **21...Vb8! 22.Fxb4** [22.Kd2 **A**] 22...Afd5 23.Vc4 (23.Vb3 Fh6 24.Kxd5 Fxc2 25.Vxc2 Axc2 26.Şxc2 Vc7! 27.Şb1 b6 28.Fa3 Kxa7) 23...Axc2 (23...Fe6 24.Khd1! Ae3? 25.Fxe3 Fxc4 26.Fxc4) 24.Kxc2 Ab4 25.Fxb4 axb4 26.Vxb4 Vxa7 27.Kd1 Fxc2 28.Şxc2 Kc8 29.Şb1; **B**) 22...Fh6 23.Ke2 Ff4 24.g4 (24.Vb3 Ah5!; 24.Kd1 Afd5 25.Vb3 Vc7 26.Vc4 Kd8; 24.Khe1 Afd5 25.Vb3 Fg3 26.Kd1 Vc7; 24.h4 Afd5 25.Vb3 Vc7) 24...Fe6 25.Ve1 Kxa7 26.Fxa7 Vxa7 27.Vg1 Va8 28.c3 Abd5 29.h4 Ac7; 22.Fd3 e4!; 22.Kc1 Fh6; 22.Kd6 Kxa7 (22...Afd5 23.Vd2 Fxc2 24.Şa1 Fb3) 23.Khd1 (23.Vd2 Ka8 24.Fxb4 axb4 25.g4 Fe6) 23...Ka8 24.Fxb4 axb4 25.Vb3 Vc7; 22.Şa1 Axc2 23.Şa2 Ab4 24.Şa1 Afd5] **22...axb4 23.Vxb4 Vxa7 24.Vd6 Kc8! 25.Kd2 e4 26.g4** [26.Ve7 h6] **26...e3 27.Ke2 Fe6 28.Kd1 Ae8 29.Vf4 Ac7! 30.Fd7 Vb6! 31.c4** [31.c3 Vb3! 32.Kd6 Ad5] **31...Vb3! 32.Kd6 Fxc4 33.Vxe3 Va2 34.Şc1 Ad5 35.Kxd5 Fxe2 36.Şd2 Vxd5 0-1**

Haznedaroğlu,K - Nevednichy,V (B62) Slovenya 2001

1.e4 c5 2.Af3 Ac6 3.d4 cxd4 4.Axd4 Af6 5.Ac3 d6 6.Fg5 e6 7.Fb5 Vb6 8.Fe3 Vc7 9.g4! ?N (diyagram) Dünya Gençler Şampiyonası'nda (Erivan-Ermenistan 2000) bu hamleyi Kıvanç'a sadece bir espri olarak önermiştim (Karaçay). Gençlere şaka yapmaya gelmiyor hiç! Anlaşılan bizim görmediğimiz bir şeyler keşfetmiş ki büyükustaya oynayırmış hiç çekinmeden. 9.g4!?'ü gören diğer satranççılar -ki bunlara Sax, Sveshnikov gibi

büyükustalar da dahil- kendi oyunlarını bırakıp Kıvanç'ın başına toplanmışlar birden. 9...h6 10.f3 a6 11.Fe2 b5 12.Axc6 Vxc6 13.Vd4 Kb8 14.a3 Vc7 15.Kd1 Fe7 16.h4 Fb7 17.Şf2 g6 18.g5 e5 19.Vd2 Ah5 20.a4 bxa4 21.Axa4 Fc6 22.Vc3 Fd8 23.b3 Fxa4 24.Vxc7 Fxc7 25.bxa4 hxg5 26.hxg5 a5 27.f4 exf4 28.Fxf4 Şe7 29.Fe3 Kb4 30.Kd4 Khb8 31.Fxh5 gxh5 32.Kxh5 Fb6 33.Kxb4 Fxe3+ 34.Şxe3 1/2 ? (Beyaz üstün durumda beraberliğe razı oluyor.)

Arthur'un Minyatürü

30 hamlenin altında kalan satranç partilerine genellikle "minyatür" denir. Oyuncular arasında ne kadar güç farkı varsa minyatür olma olasılığı da o kadar artıyor. İki büyükusta arasındaki bir partinin minyatür olması ise sık rastlanan bir şey değil. Son yıllarda Almanya adına yarışan Rus asıllı büyükusta Arthur Jussupow'dan bir mücevher! Rakibi de en az kendisi kadar meşhur Ermeni büyükusta Rafael Vaganian. Ama hücum uğruna kendi rokundan vazgeçen Jussupow'un şiddetli saldırısına fazla karşı koyamıyor.

Vaganian,R - Jussupow,A (A07) İstanbul Ol. 2000

1.Af3 d5 2.g3 c6 3.Fg2 Fg4 4.c4 e6 5.cxd5 exd5 6.Vb3 Vb6 7.Vc2 Af6 8.0-0 Fe7 9.d3 Abd7 10.Ac3 Fxf3! 11.Fxf3 d4 12.Ab1! [12.Aa4?! Vb5; 12.Ae4 Ad5! 13.Fd2 0-0] 12...h5! 13.Ad2 [13.Ff4 h4] 13...Ae5! 14.Fg2 h4 15.Ac4 Axc4 16.Vxc4 Ag4 17.b4?! Kd8 [17...hxg3] 18.Fd2 Vc7 19.b5 c5 20.b6 axb6 21.Vb5 Şf8 22.Kab1 hxg3 [22...Axb2 23.Şxh2 hxg3 24.Şg1 Fh4 25.f4] 23.hxg3 (diyagram)

23...Ve5! 24.Kfe1 [24.Ff4 Vh5; 24.Vxb6 Vxe2] 24...Kh2! 25.e4 [25.Şf1 Vf5 26.Ff4 (26.f3 Ve5!; 26.f4 Vh7!) 26...g5! 27.Fe4 Vf6] 25...Vh5 26.Şf1 [26.Ke2 Kh1 27.Fxh1 Vh2 28.Şf1 Vxh1] 26...Kxg2! 27.Şxg2 Vh2 28.Şf3 Ae5! 0-1 [28...Ae5 29.Şe2 (29.Şf4 Vxf2 30.Şxe5 Ff6) 29...Vh5 30.g4 (30.Şf1 Vh1 31.Şe2 Vf3 32.Şf1 Ag4 33.Fe3 dxe3 34.Vb2 e2 35.Şg1 Vxf2 36.Şh1 Vh2) 30...Vxg4 31.Şf1 Vh3 32.Şe2 Vf3 33.Şf1 Ag4 34.Fe3 dxe3 35.Vb2 e2 36.Şg1 Vxf2 37.Şh1 Vh2]

Yenilmez Capa!

Dünya şampiyonlarından Jose Raoul Capablanca'nın çokmasa gösteri rekoru asla unutulmayacak: +102 =1 -0, Ohio 1922.

Fedalar Üzerine

Büyükusta Najdorf fedalar hakkında şöyle derdi: "Spassky bir taş feda ettiğinde derhal terk edebilirsiniz. Ama feda Tal 'den gelirse hiç bozmadan devam edin, her an bir başka feda daha yapabilir ve sonra... kimbilir!

Satranç Fotoğrafı Dediğin...

Koltanowski aşağıdaki hikayenin kendisine büyükusta Efim Bogoljubow'u anımsattığını söylüyor: "Müşterek bahis oynatılan yere bir at girer ve bir sonraki yarışta kendi üzerine oynamak istediğini söyler. Gişedeki adam hayretlerindedir. At sorar: 'Ne o, konuşabildiğim için mi şaşırдың?' 'Hayır, kazanabileceğini düşünmene şaşım!'

1889'da Rusya'da doğan Bogoljubow sonradan Alman vatandaşlığına geçmişti. Bir gün İsviçre'nin küçük bir satranç klübünde 10 kişiye karşı körleme çokmasa gösterisi yaparken, bu olağanüstü olayın bir hatırası olsun diye fotoğraf çektirilmişti. Daha sonra basıldığında hayretler içinde Bogoljubow'un fotoğrafta olmadığını görenlere satranç konusunda hiçbir bilgisi olmayan yerel fotoğrafçının açıklaması şö-

Bogoljubow

le olmuştu: "Elinde bira bardağı, satranç gösterisine alakasızca arkasını dönen o şişman adam... Elbette onu kesip attım!"

Doktor Yasağı

Büyükusta Efim Geller, dünya şampiyonlarından Tigran Petrosian hakkında şu hikayeyi anlatmış: "Petrosian doktora gider. 'Sağlığınız kötüye gidiyor. İştihayı duyunuz gittikçe zayıflıyor. Artık şu saydıklarım uzak duracaksınız' der doktor, 'içki, sigara, kadın ve satranç.' Petrosian: 'Ne ne..? Son söylediğimizi iştirir gibi oldum.'"

Geller

Zamanlama

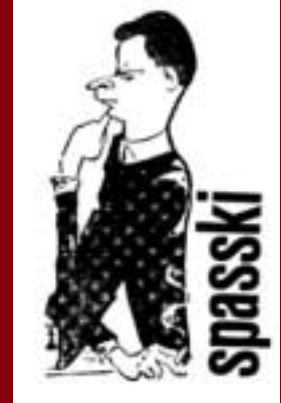
Üsküp 1972... Romen büyükusta Gheorgiu 10. hamlede beraberlik teklif eder. Rakibi Alman büyükusta Robert Hübner reddeder: "Çok erken." 20. hamlede Gheorgiu bir daha sorar: "Berabere?" Hübner yine reddeder: "Çok geç!"

Kaybolan Partiler

Notasyonu günümüze ulaşmayan ilginç oyunlardan bazıları: Sammy-Reshevsky-Humphrey Bogart (simultane): aktörün yenilgisiyle bitmiş; Harry Nelson Pillsbury-Sarah Bernhardt: sonuç bilinmiyor; Paul Morphy-Kraliçe Victoria: Amerikalı diplomatik nezaket gereği yenilmiş; Fidel Castro- Tigran Petrosian (Havana 1966 Olimpiyatı'nda simultane): beraberlik; Richard Strauss-Edward Lasker (dokuz kuka oyunu); Andras Adorjan-Gökhan Abay (2 günde 2 simultane): karşılıklı birer galibiyet.

Son Mahkum

1972 yılından bir fıkra: Sibiryalı'nın en ücra köşelerinden birindeki toplama kampına yeni bir tutuklu getirilir. Uzun süredir dış dünyadan habersiz olan eskiler yabancının etrafını çevirip soru yağmuruna tutarlar. "Amerikalılar aya inmişler, doğru mu?" Yabancı "evet" diye yanıtlar. "Onlarla barış görüşmeleri yapıyor musunuz?" "Evet, doğru." "Fischer-Spassky maçını kim kazandı?" "Ben kaybetim!"

Acemi Köpek

Son bir fıkra: Kompartımana giren yeni yolcu hayretler içinde kalır. Bir köpek sahibiyle satranç oynamaktadır. Kendi de satranç meraklısı olan yolcu merakla izlemeye başlar. Beyazlarla oynayan köpek, sahibinin Sicilya Dragon'unu, Yugoslav Hücumu ile parçalar ve rahatça kazanır. Sonraki oyunda siyahlarla Grünfeld Savunması'nın Spassky Devamı'nu oynar ve yine kazanır. Küçük dilini yutan yolcu köpeğin sahibine sorar: "Olağanüstü! Benzer başka yetenekleri de var mı? Mesela kağıt oyunları da biliyor mu? Briç, poker vs..." "Evet," der köpeğin sahibi küçümseyerek "ama eline iyi kağıt geldiği zaman kuyruğunu sallayıp belli ediyor."

matein@fide.org

